

MINDRE MEDDELELSER

To interessante ringfund.

Da genfangstlisterne for 1958 i »Fortsatte resultater af ringmærkningerne« ikke kan udkomme i den nærmeste fremtid, skal her på forhånd meddeles om to genfangster af ekstraordinær interesse.

1. Ringnummer 781298, en Brushane (*Philomachus pugnax* (L.)), blev den 15. september 1951 som ung ♀ mærket på Amager ved København af jagtbetjent N. MARDAHL JENSEN og grosserer P. THOLSTRUP. Efter meddelelse fra Moskva Ringmærkningscentral blev fuglen fanget 7 år senere, d. 18. maj 1958 i nærheden af byen Okhotsk på den øst-sibiriske kyst ved det Okhotske Hav (59°20' N., 143°10' E.). I dette område findes arten ikke som ynglefugl. I Østsibirien yngler den kun i de nordligste egne. Den var altså på træk nordpå; det passer også udmærket med tiden, da den så højt mod nord ikke kan komme til at yngle før i juni måned.

Nu vil man spørge, hvordan det kunne ske, at en i Danmark mærket Brushane bliver genfanget næsten 8000 km længere mod øst. For det første véd vi ikke noget om, hvor den pågældende fugl stammer fra. Det er ikke udelukket, at den blev udklækket et eller andet sted i Nordsibirien. Vi véd så lidt om trækvejen derfra og derhen. Det er muligt, at trækvejen i enkelte tilfælde danner en gigantisk sløjfe, idet fuglen om efteråret trækker mod vest og sydvest over Danmark og Sydeuropa til Middelhavet og Afrika, mens den om foråret vælger en mere sydlig og østlig og mere direkte vej til Nordsibirien.

Vi må vente på yderligere ringmærkningsresultater inden spørgsmålet kan løses; men vi råder allerede nu over nogle kendsgerninger, der beviser forbindelsen af vestlige Brushaner med nordøstlige populationer. Således har vi selv haft genmeldinger af danskfødte fugle fra Karelen og Arkhangelsk. Efter russiske kilder er Brushaner, der i Italien var mærket i træktiden, ikke alene fundet i Nordrusland, men også i det nordlige Vestsibirien (Jamal) og Østsibirien (Olenek). Muligvis danner Brushanen overhovedet ikke stabile populationer, hvilket kunne forklare, hvorfor den ingen geografiske racer har.

2. Ringnummer 823714, en Havterne (*Sterna paradisaea* (Pont.)), blev mærket på rede den 22. maj 1958 på Saltholm af Zoologisk Museums ringmærker, betonarbejder SVEND CHRISTOFFERSEN. Nu er der fra Moskva kommet meddelelse om, at denne fugl den 4. februar 1959 er taget i det antarktiske isområde ved 65°08' S., 111°15' E. Stedet ligger ca. 3000 km syd for Australiens vestspids, i pakisen foran Wilkes Land på Sydpolarlandet.

Andre ringmærkningsresultater har vist, at Havternen fra Danmark og Skandinavien trækker imod sydvest til Sydafrikas vestkyst, hvor den hovedsagelig overvintrer. Man var også klar over, at Hav-

ternen fra Sydafrika trak længere mod øst, da en nordrussisk fugl er blevet genmeldt fra Vestaustaliens kyst. Teoretisk regnede man også med mere sydlige vinterforekomster i det antarktiske område, men beviset manglede hidtil¹⁾. Derfor er det nye fund – mindst 12–13000 km fra Danmark – af allerstørste betydning for klarlæggelsen af Havternens trækbevægelser, som i forvejen er enestående interessante og udstrakte. Som bekendt er Havternen en overvejende arktisk fugl, der yngler circumpolart i Nordeurasien og Nordamerika. Fuglen trækker helt fra Nordøstsibirien langs Polarkysten mod vest til Det Atlantiske Hav og drejer her mod syd til Afrika og Antarktis. De pacifiske populationer trækker i polarområdet mod øst ligeledes til Atlanterhavet og så mod syd.

HANS JOHANSEN

Rosenstær (*Pastor roseus* (L.)) i Vendsyssel.

Da jeg 8. oktober 1958 stod og betragtede fugletrækket over vores have i Pandrup, så jeg en rødbrøget fugl komme fra nordøst. Den satte sig i toppen af et træ i min nærhed, og jeg kunne ganske tydeligt se, at det var en Rosenstær (*Pastor roseus*). Det måtte være en han, da den var meget kraftig i farverne, og dens top var ret stor; i træet sad flere Stære.

W. CARØE

Rørdrum (*Botaurus stellaris* (L.)) i Vestadilfjord 1958.

I LØPPENTHINS fortrinlige oversigt over Rørdrummen (*Botaurus stellaris*) status i 1957 (D.O.F.T., 52, 1958, p. 106) meddeles det, at naturdestruktionen i Vestadilfjord allerede var så vidt fremskreden, at fuglen ikke kunne påvises på nævnte lokalitet i 1957. Det kan måske i tilslutning hertil være af interesse, at jeg 21. maj 1958, takket være en lokalkendt mand, så Rørdrum på rede med 5 æg i en lavvandet rest af rørskovene vest for Vedersø. Senere på dagen hørtes Pauken. I samme terræn fandtes endvidere en rørhøgerede med 4 æg, ligesom fuglene sås.

ERIK HALKIER

Brudeand (*Aix sponsa* (L.)) på Wilhelmsborg.

Den 20. december 1957 fandtes en død Brudeand (*Aix sponsa*) efter en andejagt på Wilhelmsborg gods ved Maarslet. Dagen efter fik jeg fuglen, som var en næsten udfarvet han, overladt. Gennem konservator HEDEGAARD, Århus, er den nu havnet på Svendborg Zoologiske Museum, hvor den står opstillet. Den angives her fejlagtigt at være fundet allerede 8. december 1957. Det er, så vidt jeg ved, første gang, Brudeanden er truffet i Danmark. Det har rimeligvis drejet sig om en fugl undsluppet fra fangenskab.

SIGURD KRISTENSEN

¹⁾ En oversigt over Havternens kendte forekomster i Antarktis er givet af DOWNES, Emu 52, 1952, p. 306–310. Dens trækforhold og optræden ved Australien er yderligere diskuteret af HINDWOOD, Emu 58, 1958, p. 259–263 og STORR, *ibid.*, p. 59–62.

RED.

Om kolonirugende Knopsvaner (*Cygnus olor* (Gm.)) i Roskildefjord, foråret 1958.

På en af mine ture langs Roskildefjord fandt jeg den 26. maj 1958 en lille koloni af Knopsvaner (*Cygnus olor*). Der var 7 reder, som lå i de fjorgamle rør på en lille holm, ca. 100 m lang og ca. 12 m bred. For at kunne overse redernes indbyrdes afstande, vil jeg benævne dem med numre og lade reden som ligger i midten af kolonien have nummer I og derfra angive afstandene til de andre 6 reder. Afstanden fra rede I til rede II var under en halv meter, til rede III ca. 7 m, til IV ca. $7\frac{1}{2}$ m, til V ca. $4\frac{1}{2}$ m, til VI ca. 1 m og til VII ca. 11 m.

Antallet af æg i rede I-VII var henholdsvis 2, 2, 3, 5, 2, 4 og 0.

Jeg er fremkommet med denne meddelelse for at vise, at Nakskov inderfjord ikke længere er ene om at huse kolonirugende Knopsvaner.

I forbindelse med denne lille meddelelse kan jeg oplyse, at bestanden af ynglepar i Store Kattinge sø i år var meget stort, nemlig 22 par.

FREDDY JENSEN

Sen forekomst af Landsvale (*Hirundo rustica* L.).

Den 26. november 1958 så jeg en ung landsvale ved Charlottenlund Fort. Fuglen gjorde ikke noget forkomment indtryk; dens flugt var stram og sikker, da den jagede de myg, som sværmede i det milde vejr. Temperatur 8°C , overskyet.

MOGENS HØJGAARD

Lille Fluesnapper (*Muscicapa parva* Bechstein) ved Blåvandshuk.

Søndag den 28. september 1958 kl. 7.45 så og hørte jeg i fyrmesterens have ved Blåvandshuk en Lille Fluesnapper (*Muscicapa parva*). Fuglen gjorde seg først bemærket ved sin skarpe, *Troglodytes*-lignende stemme, og jeg fik se den med kikkert 7×35 på ca. 10 meters afstand i toppen av en liten furu, senere også da den fløy tvers over haven. Strupen var i forhold til resten av undersiden ganske sterkt farget, men uten rødt. At vingene fullstendig manglet hvitt, sås både mens fuglen satt stille og da den fløy. Jeg hadde bare $2-2\frac{1}{2}$ uke tidligere fanget, ringmerket, sett og til stadighet hørt flere av samme art på Helgoland, og ellers kjenner jeg arten fra Fair Isle og fra Norge (Utsira, hvor jeg har både sett og skutt den).

Ifølge de publiserte beretninger over observasjoner ved Blåvandshuk synes *M. parva* å være en av sjeldenhetene der.

HOLGER HOLGENSEN, Stavanger

I fyrmesterens »have« ved Blåvand fyr så jeg den 28. september 1958 en Lille Fluesnapper (*Muscicapa parva*). Den syntes lidt mindre end en Broget Fluesnapper og optrådte på fluesnappervis med korte flyveture ud fra forskellige siddepladser, såsom stakitpæle eller grene på buske og træer. Undertiden aflagde den også et kort besøg på jorden. Den mindede også om en rødhals, ved at halen pegede skråt opæfter, og at vingerne var lidt hængende. Isse, ryg og vinger var

mørkebrune uden antydning af hvidt vingespejl. Bryst og underside var smudsighvid, uden at det var muligt at se noget rustfarvet på struben. Næb og fødder var mørke. Det eneste iøjnefaldende på fuglen var et rent hvidt haleparti, men om det kun var undersiden eller også oversiden af de yderste halefjer, fik jeg ikke afgjort med sikkerhed, da jeg først senere blev klar over, at dette var artens sikreste feltornithologiske kendetegn. Fuglen lod ingen stemme høre. Den iagttoges i 2–3 minutter i god belysning på 12–15 m afstand. Derefter forsvandt den i buskadset.

S. K. ANDERSEN

Opskyttet Mallemuk (*Fulmarus glacialis* (L.)) ved Mariagerfjord.

Da jeg i pinsen 1958 opholdt mig på det militære område ved Alsodde lidt nord for Mariagerfjord, fandt jeg 24. maj en død Mallemuk (*Fulmarus glacialis*) på stranden. Fuglen, som var ubrugelig til udstopning idet den antagelig havde ligget der siden vinter, havde halen, bug og vingspidserne smurt ind i spildolie. Der blev tillige fundet to andre arter, som havde været offer for spildolien, nemlig én Ederfugl ♀ og én Fløjsand ♂.

HARTVIG JENSEN

Skovsneppe (*Scolopax rusticola* L.) på Palsgård skovdistrikt.

I sommeren 1958 rugede der en Skovsneppe (*Scolopax rusticola*) på Palsgård skovdr., Kolpensig skovpart (Gludsted Plantage). Reden, som fandtes på en afdrift, var anbragt under en rødgran mellem noget kvas. Da reden blev forevist af skovfogeden, lå fuglen godt camoufleret på reden uden at føle sig særlig foruroliget af vores besøg. Skovfogeden oplyste, at der hvert år ruger en sneppe på skovparten; men da dens rede som regel er godt gemt, er det ikke hvert år, den findes.

HARTVIG JENSEN

ANMELDELSER

NORDENS FUGLE I FARVER, Bind 1, redigeret af NIELS BLÆDEL (253 pp. + 72 planchesider med farvebilleder). – EJNAR MUNKSGAARD, København 1958 (trykår er ikke angivet). Pris for alle 7 bind: 490 kr.

Det nye værk fra MUNKSGAARD adskiller sig væsentligt fra de tidligere pragtværker om nordiske fugle. For det første har man tilsigtet at fremstille de forskellige arter sådan, som man møder dem i naturen, og lagt hovedvægten på beskrivelse af fuglenes adfærd. For det andet har man, i overensstemmelse med værkets tendens, illustreret teksten med farvefotografier af levende fugle i deres naturlige omgivelser. Værket vil udkomme i 7 bind; de 6 første vil indeholde monografiske afsnit om de forskellige arter med særlig vægt på den senere tids undersøgelser over deres adfærd og biologi i det hele taget. I det sidste